

НАРЕДБА ЗА УСТАНОВЯВАНЕ, РАЗСЛЕДВАНЕ, РЕГИСТРИРАНЕ И ОТЧИТАНЕ НА ТРУДОВИТЕ ЗЛОПОЛУКИ

Приета с ПМС № 263 от 30.12.1999 г., обн., ДВ, бр. 6 от 21.01.2000 г., в сила от 1.01.2000 г., изм., бр. 61 от 25.07.2000 г., изм. и доп., бр. 19 от 19.02.2002 г., в сила от 1.01.2002 г., бр. 17 от 28.02.2014 г., в сила от 1.01.2014 г., **изм., бр. 18 от 10.03.2015 г., в сила от 1.01.2015 г.**

Раздел I Общи положения

Чл. 1. С наредбата се определят условията и редът за деклариране, установяване, разследване, регистриране и отчитане на трудовите злоупотреки.

Раздел II Деклариране на трудовите злоупотреки

Чл. 2. (1) (Изм. – ДВ, бр. 17 от 2014 г., в сила от 1.01.2014 г.) За всяка трудова злоупотрека пострадалият, непосредственият му ръководител или свидетелите на злоуполуката незабавно уведомяват ръководителя на осигурителя/предприятието ползвател или упълномощеното от него длъжностно лице.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г., бр. 17 от 2014 г., в сила от 1.01.2014 г.) Незабавно след уведомлението за трудова злоупотрека ръководителят на осигурителя/предприятието ползвател или упълномощеното от него длъжностно лице са длъжни да организират разследване на обстоятелствата на злоуполуката. При разследването задължително се канят представители на работниците и служителите от комитетите и групите по условия на труд и на синдикалните организации в предприятието.

(3) (Нова - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) За резултатите от разследването се съставя протокол, който трябва да съдържа данните по чл. 10, ал. 1, като към него се прилагат писмени показания на свидетелите на злоуполуката.

(4) (Нова - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) Препис от протокола по ал. 3 се предоставя на териториалното поделение на Националния осигурителен институт (НОИ).

Чл. 3. (1) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г., бр. 17 от 2014 г., в сила от 1.01.2014 г.) Когато обстоятелствата, при които е станала злоуполуката, дават основания да се предполага, че тя е трудова, ръководителят или упълномощеното от него длъжностно лице са длъжни в срок 3 работни дни от узнаването за нейното настъпване да подадат в териториалното поделение на НОИ по регистрация на осигурителя/предприятието ползвател декларация по образец, утвърден от управителя на НОИ, и обнародвана в "Държавен вестник". Декларацията се вписва в регистъра за трудовите злоупотреки в предприятието.

(2) (Нова - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) Ръководителят или упълномощеното от него длъжностно лице подава декларацията по ал. 1 и когато при разследването на злоуполуката, извършено от контролните органи на НОИ, е установено, че злоуполуката има характер на трудова. В този случай декларацията се подава в срок

3 работни дни от предписанието на контролния орган на НОИ.

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) Когато злополуката не бъде декларирана по реда на ал. 1, пострадалият или неговите наследници имат право да подадат декларацията в срок една година от настъпването на злополуката в териториалното поделение на НОИ.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) Когато има повече от едно пострадало при злополуката лице, декларация се подава за всяко пострадало лице.

(5) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г., бр. 17 от 2014 г., в сила от 1.01.2014 г.) Декларацията се подава в 4 екземпляра, от които два остават в териториалното поделение на НОИ, един се предоставя на пострадалия или на наследниците му и един - на осигурителя/предприятието ползвател.

Чл. 4. (Изм. - ДВ, бр. 61 от 2000 г., изм. и доп., бр. 19 от 2002 г., изм., бр. 17 от 2014 г., в сила от 1.01.2014 г., отм., бр. 18 от 2015 г., в сила от 1.01.2015 г.).

Чл. 5. (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г., бр. 17 от 2014 г., в сила от 1.01.2014 г.) Независимо от подаването на декларацията по чл. 3 осигурителят/предприятието ползвател е длъжен да уведоми незабавно териториалното поделение на НОИ, териториалната администрация на Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда" и другите компетентни органи за всяка злополука, причинила увреждане на повече от трима работещи, както и за всяка злополука, довела до инвалидност или смърт, или има основание да се предполага, че ще доведе до такива увреждания. Когато злополуката е довела до инвалидност или смърт, задължително се уведомява и прокуратурата.

Раздел III

Разследване и установяване на трудовите злополуки

Чл. 6. По подадената декларация по чл. 3 териториалното поделение на НОИ открива досие за трудова злополука.

Чл. 7. (1) (Изм. – ДВ, бр. 17 от 2014 г., в сила от 1.01.2014 г.) Въз основа на данните от декларацията длъжностното лице по чл. 60, ал. 1 от Кодекса за социално осигуряване преценява дали да се открие производство за разследване на злополуката. За откриване на производството по разследване на злополуката се издава заповед от ръководителя на териториалното поделение на НОИ.

(2) Разследването на злополуката е задължително за всички случаи, когато има данни, че е причинено увреждане на повече от трима работещи или злополуката е довела до инвалидност или смърт, или има основание да се предполага, че ще доведе до такива увреждания. В тези случаи производството по разследването на злополуката се открива незабавно независимо от това, дали е подадена декларация.

(3) Производство за разследване на трудова злополука може да се открие и по инициатива на контролните органи на НОИ, когато са налице достатъчно данни за настъпила трудова злополука.

(4) Производство по ал. 1 - 3 се открива независимо от това, дали злополуката се разследва от органите на прокуратурата или от други компетентни органи.

Чл. 8. (1) В заповедта за откриване на производството се определят членовете на комисията за разследване на злополуката.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) В случаите на разследване по чл. 7, ал. 2 като членове на комисията се включват: представители на Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда", по един представител на работодателя и на работещите от комитета или от групата по условия на труд, както и на други компетентни органи в зависимост от конкретния случай.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г., бр. 17 от 2014 г., в сила от 1.01.2014 г.) При всяко разследване на злополука имат право да присъстват, в зависимост от случая, лицата по чл. 58, ал. 4 и 5 от Кодекса за социално осигуряване.

Чл. 9. (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) Разследването на трудовата злополука трябва да установи конкретните обстоятелства и причини за нейното възникване, вида на уврежданията, както и всички други данни, които ще подпомогнат териториалното поделение на НОИ да се произнесе за характера на злополуката.

Чл. 10. (1) Резултатите от разследването се оформят в протокол, който съдържа данни за:

1. (изм. – ДВ, бр. 17 от 2014 г., в сила от 1.01.2014 г.) осигурителя/предприятието ползвател;

2. пострадалите лица;

3. мястото и времето на злополуката;

4. свидетелите на злополуката и лицето, оказало първа помощ;

5. (изм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) обща характеристика на работата, извършвана от пострадалия (пострадалите) преди злополуката;

6. специфичното физическо действие, извършвано от пострадалия (пострадалите) в момента на злополуката, и свързания с това действие материален фактор;

7. отклонения от нормалните действия и условия и материалния фактор, свързан с тези отклонения;

8. начина на увреждане и материалния фактор, причинил увреждането;

9. допуснати нарушения на нормативните актове;

10. лицата, допуснали нарушенията;

11. необходимите мерки за недопускане на подобни злополуки.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г., бр. 17 от 2014 г., в сила от 1.01.2014 г.) Протоколът по ал. 1 се прилага към досието за трудовата злополука. Екземпляр от него се връчва от териториалното поделение на Националния осигурителен институт на пострадалия или на неговите наследници и на осигурителя/предприятието ползвател. Екземпляр от протокола се връчва на представителите по чл. 8, ал. 2, както и на съответните органи, осъществяващи експертизата на работоспособността, когато се касае за нетравматично увреждане.

Чл. 11. (Изм. – ДВ, бр. 17 от 2014 г., в сила от 1.01.2014 г.) Лицата по чл. 58, ал. 4 и 5 от Кодекса за социално осигуряване подписват протокола по чл. 10, че са запознати с него, и ако не са съгласни с констатациите или с начина на провеждане

на разследването, в 3-дневен срок дават писмени възражения, които се прилагат към протокола.

Чл. 12. (1) (Изм. – ДВ, бр. 17 от 2014 г., в сила от 1.01.2014 г.) Длъжностното лице по чл. 60, ал. 1 от Кодекса за социално осигуряване въз основа на данните в досието за трудовата злополука в 7-дневен срок от декларирането издава разпореждане за приемане или за неприемане на злополуката за трудова по утвърден от управителя на НОИ формуляр.

(2) (Нова - ДВ, бр. 19 от 2002 г., изм., бр. 17 от 2014 г., в сила от 1.01.2014 г.) При декларирана злополука по повод на нетравматично увреждане разпореждането по ал. 1 се издава в 7-дневен срок от получаване на решението на органите на медицинската експертиза.

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г., бр. 17 от 2014 г., в сила от 1.01.2014 г.) Разпореждането по ал. 1 се изпраща на осигурения и на осигурителя/предприятието ползвател в 7-дневен срок от издаването му. Копие от разпореждането заедно с един екземпляр от декларацията за трудова злополука се изпраща на съответната териториална администрация на Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда".

(4) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г., бр. 17 от 2014 г., в сила от 1.01.2014 г.) Разпореждането по ал. 1 може да се обжалва от осигурителя/предприятието ползвател и от пострадалия или от неговите наследници по реда на чл. 117 от Кодекса за социално осигуряване.

Чл. 13. (Изм. – ДВ, бр. 17 от 2014 г., в сила от 1.01.2014 г.) Причинната връзка между увреждането и настъпилата временна неработоспособност, трайно намалена работоспособност или смърт се установява от органите на медицинската експертиза.

Раздел IV **Регистриране и отчитане на трудовите злополуки**

Чл. 14. (1) (Изм. – ДВ, бр. 17 от 2014 г., в сила от 1.01.2014 г.) Осигурителят/предприятието ползвател поддържа регистър на трудовите злополуки, в който се вписват:

1. номерът и датата на декларацията за трудова злополука;
2. входящият номер на декларацията в териториалното поделение на НОИ;
3. трите имена и ЕГН (ЛНЧ за чужд гражданин) на пострадалия;
4. мястото и времето на злополуката;
5. номерът и датата на разпореждането на териториалното поделение на НОИ за приемане или за неприемане на злополуката за трудова;
6. последиците от злополуката (временна неработоспособност, временно намалена работоспособност, инвалидност или смърт);
7. броят на дните (календарни и работни) от злополуката.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 17 от 2014 г., в сила от 1.01.2014 г.) Осигурителят/предприятието ползвател с писмена заповед определя лице за поддържане на регистъра по ал. 1 и за съхраняване на декларациите за трудови

злополуки.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 17 от 2014 г., в сила от 1.01.2014 г.) Осигурителят/предприятието ползвател съхранява декларациите за трудова злополука не по-малко от 5 години считано от датата на регистрацията.

Чл. 15. Националният осигурителен институт създава и поддържа информационна система за трудови злополуки, в която се включват и данните от декларациите за трудова злополука.

Чл. 16. (Отм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г.).

Чл. 17. (1) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) За отчитане на трудовите злополуки се установяват следните показатели:

1. (изм. и доп. – ДВ, бр. 17 от 2014 г., в сила от 1.01.2014 г.) коефициент на честота (Кч)

Кч =
$$\frac{\text{Брой трудови злополуки, регистрирани през отчетния период}}{\text{Средносписъчен брой на осигурените лица за трудова злополука и професионална болест за отчетния период}} \times 1000;$$

2. (изм. – ДВ, бр. 17 от 2014 г., в сила от 1.01.2014 г.) индекс на честота (Ич)

Ич =
$$\frac{\text{Брой трудови злополуки, регистрирани през отчетния период}}{\text{Общ брой отработени човекочасове за отчетния период}} \times 1\,000\,000;$$

3. (изм. – ДВ, бр. 17 от 2014 г., в сила от 1.01.2014 г.) коефициент на тежест (Кт)

Кт =
$$\frac{\text{Загубени дни от трудови злополуки, регистрирани през отчетния период}}{\text{Средносписъчен брой на осигурените лица за трудова злополука и професионална болест за отчетния период}};$$

4. (изм. – ДВ, бр. 17 от 2014 г., в сила от 1.01.2014 г.) индекс на тежест (Ит)

Ит =
$$\frac{\text{Загубени дни от трудови злополуки, регистрирани през отчетния период}}{\text{Общ брой отработени човекочасове за отчетния период}} \times 1\,000\,000.$$

(2) При определянето на коефициентите по ал. 1 загубените дни от трудови злополуки са в календарни дни.

Чл. 18. (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) При определянето на коефициентите по чл. 17, както и за друга статистическа информация за трудовите злополуки:

1. като смъртна се отчита злополуката, при която смъртта е настъпила в деня на злополуката или до една година от деня след злополуката;

2. загубените дни от трудова злополука се отчитат за период до една година от деня след злополуката;

3. денят, в който е настъпила злополуката, не се включва в загубените дни от трудовата злополука.

Чл. 19. Националният осигурителен институт подава периодично информация за трудовите злоупотреки на Министерството на труда и социалната политика и на Националния статистически институт (НСИ). Периодичността, видът и обемът на информацията се определят съвместно от министъра на труда и социалната политика, от управителя на НОИ и от председателя на НСИ.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. (Изм. – ДВ, бр. 17 от 2014 г., в сила от 1.01.2014 г.) Наредбата се приема на основание чл. 57, ал. 3 от Кодекса за социално осигуряване.

§ 2. Наредбата влиза в сила от 1 януари 2000 г.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА към Постановление № 34 на Министерския съвет от 19 февруари 2014 г. за изменение и допълнение на Наредбата за установяване, разследване, регистриране и отчитане на трудовите злоупотреки (ДВ, бр. 17 от 2014 г., в сила от 1.01.2014 г.)

§ 5. Навсякъде в наредбата думата "осигурителя" се заменя с "осигурителя/предприятието ползвател", думата "осигурителят" се заменя с "осигурителят/предприятието ползвател" и думите "Кодекса за задължително обществено осигуряване" се заменят с "Кодекса за социално осигуряване".